

egyébként is szívesen osztotta meg a távcsövezés örömét barátaival, ismerőseivel. Érdekes módon azonban ez a nagyfokú érdeklődés nem hagyott nyomot művészeti alkotásain.

Az „aktív amatőr”

Felesége egy 1960-ban közölt, terjedelmesebb emlékezésében eléggé bőven szól a művész tudományos érdeklődéséről:

„Nagyon szerette a csillagászatot, volt távcsöve, hol éjjel, hol nappal figyelte az eget. Néha éjjel három-négy óraker is felkelt az ágyból, és nézte távcsövével a csillagok állását. Nyáron kint aludtunk a verandán s ő előre beállította a távcsövet, s hajnal előtt csendesen osont ki az ágyból, s nézte, tanulmányozta az eget. Barátokat, rokonokat, tisztelőket, ha jöttek látogatóba, »meginvitált« távcsónézésre. Mindenki szívesen nézte vele együtt, s néha órákig tárgyalták az égi jelenségek titkait. Tagja volt a csillagászati egyesületnek, s gyakran járt a Sácnc utcai előadóterembe, előadásokra. Kulin György professzort megmintázta profilból gipszbe, az egyik példány nála is van. Egyszer az egyik este fent jártunk a Széchényi-hegyi csillagvizsgálóban, s néztük a hatalmas, forgatható tetejű távcsövön át a Szaturnusz gyűrűit. De sokszor nézte itt a Művésztelepen a szomszédokkal, kollegákkal a saját távcsövön át a Napot vagy a csillagokat. Sokszor nagyszerű magyarázatokat is tartott hozzá. [...] Czellár Ferenc mérnökkel és feleségével találkoztunk egy ideig a leggyakrabban, hol nálunk, hol pedig náluk. Czellár Ferenc még közelebb hozta őt a csillagászathoz, sokat mesélt neki e témáról, s így férjem érdeklődését a csillagászat iránt folyamatosan ébren tartotta.” (Kontha Sándor összeállítása, Holmi, 2005. január.)

Czellár és Medgyessy komoly érdeklődését mutatja, hogy amikor 1944 tavaszán megalakult a Magyar Királyi Természettudományi Társulat Műkedvelő Csillagászati Alosztálya, az első belépő tagok közt találjuk a nevüket (Csillagok Világa, első sorozat, I. évf. 1. sz. 24. o.). Majd 1946-ban, az önálló Magyar Csillagászati Egyesület ugyancsak első belépői voltak (Csillagok Világa Évkönyv 1947-re, az 1946. december végéig belépők névsora. Érdekesség, hogy ebben az időpontban az Egyesület működésének jóváhagyása még meg sem érkezett!) Dr. Kulin György valóban nagyon büszkén emlegette, hogy írók, művészek is milyen figyelmet fordítanak az MCSE felé: emlegette Illyés Gyula, Szabó Lőrinc, Medgyessy Ferenc barátságát. (Sajnos Kulin György arcmásának féldomborművét eddig nem sikerült fellelnem.) Ismeretlen a kis távcső sorsa, talán valamelyik leszármazott még őrzi.

Utoljára talán az Egyesület 1949 márciusában rendezett Művészeti látogatta meg, bár a színház, mozi és hasonló rendezvényeket elkerülte, mert – szerinte – elvonja a tényleges alkotástól. Az MCSE-nek a Természettudományi Társulatba történi erőszakos beolvasztása után már nem tette be a lábát ide se. Bár materialista szemléletű volt, az erőltetett ideológiai propaganda-előadások elriasztották.

Medgyessy Ferenc azok közé a tevékeny amatőrök közé tartozott, akik a maguk öröme, kikapcsolódásként foglalkoznak a csillagászattal, de nem tartják meg maguknak az ismereteket (és a megismerés örömét), hanem megosztják másokkal, és felkeltik érdeklődését is. Ezzel pedig az alkotó munkájuk mellett még egy téren is megérdemlik tiszteletünket és megbecsülésünket.

Bartha Lajos

Kislépés 50 – Moon-tázsok

A holdraszállás 50. évfordulója több kiállítást inspirált idehaza, ezek egyike a címben említett is, amelyet november 16-án, a leányfalui Hely- és Irodalomtörténeti Kiállítóhelyen közvetlenül a szentendrei változós találkozó után nyitott meg Kiss László.

A megnyitó Homolya Gábor vidám és persze erősen áthallásos performanszával kezdődött, amelyben a holdraszálló űrhajósok ruháját imitáló szkafanderben, de hátán MALÉV-táskával, kezében szatyorról libeggett be a színpadra, maga után Rakéta porszívót húzva. A padlón – talán gipszporból kiszórva – a Hold volt megmintázva, miután ebből felporszívózott egy sávot, zárásként kitérített rá egy magyar zászlót. „Megleptél bennünket” – kezdte Kiss László a megnyitó beszédét és tényleg: a falakon javarészt valóban moon-tázsokat láthattunk, ikoni-

kus Hold-fotókat, amelyekbe eredeti módon „fotosoppolt be” a művész valami odailó poént vagy szimbólumot. Jól hatnak és könnyedén értelmezhetőek a megjelenített képzetársítások, mint pl. a Hold, rajta egy hatalmas Armstrong-lábnnyommal, vagy a híres fotó, ahol az első űrhajós áll a holdkomp lába mellett, de az a láb egy trombita. A kompozíció címe: Armstrong... A rögválóságot – és a komolyságot – néhány eredeti újságcimlap képviselte és Debussy: Clair de Lune-je, illetve Beethoven Holdfény-szonátája Oravec György zongoraművész tolmácsolásában.

A kiállítás termeiben sétálgatva az jutott eszembe, anno mennyit viccelődtek maguk az asztronauták is a Hold-expedíciók alatt és milyen szép, hogy mi itt Leányfalun legalább ebben követhetjük őket.

Vizi Péter

Tisztelt Tagtársunk! Az MCSE Iovasberényi Csillagtanyáját önkéntes munkával és adományokkal egyaránt támogathatja. A Csillagtanyáról a Meteor 2019/10. számában olvasható cikk. Pénzadományok a Magyar Csillagászati Egyesület bankszámlájára utalhatók, MCSE Csillagtanya megjelöléssel (62900177-16700448).

Köszönjük!